

Огляд

законопроекту (№1306) про обов'язкову професійну систему, внесений 11.07.08 до Верховної Ради України народним депутатом Папієвим М.М.на заміну раніше поданого, в запитаннях – відповідях

1. На якому рівні пенсійної системи діятиме обов'язкова професійна пенсійна система?

Обов'язкова професійна пенсійна система буде створена в рамках третього рівня пенсійної системи України – в уже діючій системі недержавного пенсійного забезпечення.

Облік коштів обов'язкової професійної пенсійної системи буде здійснюватись окремо від коштів добровільної системи недержавного пенсійного забезпечення.

2. Хто сплачуватиме внески до обов'язкової професійної пенсійної системи?

Законопроектом передбачається, що сплата обов'язкових професійних пенсійних внесків буде здійснюватись роботодавцями, у яких працюють особи, зайняті в шкідливих умовах праці чи в професіях, які за раніше діючим законодавством користувалися правом на пенсію за вислугу років, на користь таких працівників.

У разі ліквідації або зміни власника зобов'язання роботодавця щодо сплати професійних пенсійних внесків переходять до його правонаступника.

Обов'язкові професійні пенсійні внески, які роботодавець сплачуватиме на користь працівника, зайнятого в шкідливих умовах праці чи в професіях, які користуються правом на пенсію за вислугу років, обліковуватимуться на індивідуальному професійному пенсійному рахунку такої особи в недержавному пенсійному фонді.

3. В якому порядку та строки укладатиметься пенсійний контракт з недержавним пенсійним фондом?

Законопроектом передбачається, що роботодавець зобов'язаний у місячний строк з дня зарахування особи на роботу з шкідливими і важкими умовами праці або на посаду, професію, зайнятість на/в яких дає право на призначення пенсії на пільгових умовах або за вислугу років, укласти пенсійний контракт з недержавним пенсійним фондом, визначеним галузевою угодою або колективним договором, а за відсутності такого договору – визначеним за рішенням трудового колективу. Якщо платником таких внесків буде бюджетна установа, то пенсійний контракт укладатиметься з недержавним пенсійним фондом, з числа тих недержавних пенсійних фондів, які обрані відповідно до порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Пенсійний контракт буде укладатись у трьох примірниках: один – для роботодавця, другий – для недержавного пенсійного фонду, третій – буде надаватись учаснику професійної пенсійної системи. Разом з примірником пенсійного контракту адміністратор недержавного пенсійного фонду повинен надати роботодавцю та учаснику професійної пенсійної системи копію зазначеного у пенсійному контракті професійного пенсійного плану.

Якщо роботодавець у визначений термін не обере недержавний пенсійний фонд для перерахування професійних пенсійних внесків на користь особи, на яку поширюється законодавство про обов'язкову професійну пенсійну систему, то до такої роботодавця нестиме відповідальність і до нього будуть застосовуватись фінансові санкції.

4. Чиєю власністю являтимуться пенсійні кошти, обліковані на індивідуальному професійному пенсійному рахунку учасника професійної пенсійної системи?

Накопичені пенсійні кошти в сумі, облікованій на індивідуальному професійному пенсійному рахунку учасника професійної пенсійної системи, є власністю такого учасника, та можуть бути використані ним на пенсійні виплати, визначені законом.

У разі смерті учасника обов'язкової професійної пенсійної системи, сума пенсійних коштів, облікованих на його індивідуальному професійному пенсійному рахунку, успадковується в порядку, визначеному Цивільним кодексом України, або, за вибором спадкоємця, може спрямовуватись на його індивідуальний пенсійний рахунок в недержавному пенсійному фонді.

5. За якими схемами буде здійснюватись пенсійне забезпечення в обов'язковій професійній пенсійній системі?

Умови та порядок пенсійного забезпечення в обов'язковій професійній пенсійній системі, будуть визначатися професійними пенсійними планами, розробленими недержавними пенсійними фондами на основі типових професійних пенсійних планів, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Професійні пенсійні плани, розроблені пенсійними фондами на основі типових професійних пенсійних планів, підлягатимуть обов'язковій реєстрації Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України. Відповідно до законопроекту передбачаються професійні пенсійні плани чотирьох категорій, в залежності від категорії осіб, на користь яких будуть сплачуватись професійні пенсійні внески.

Перелік недержавних пенсійних фондів, які матимуть право здійснювати діяльність з професійними пенсійними внесками, щомісячно опубліковуватиметься Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України.

6. Які пенсійні виплати здійснюватимуться із обов'язкової професійної пенсійної системи?

За рахунок пенсійних коштів, облікованих на індивідуальному професійному пенсійному рахунку учасника обов'язкової професійної пенсійної системи будуть здійснюватись одна із зазначених професійних пенсійних виплат:

щомісячна (у період до досягнення пенсійного віку)

одноразова (за визначених умов)

довічна пенсія (за визначених умов після досягнення пенсійного віку).

7. У яких випадках платник матиме право припинити сплату професійних пенсійних внесків?

Платник не сплачуватиме професійні пенсійні внески у таких випадках:

1) у разі припинення учасником професійної пенсійної системи роботи в шкідливих та важких умовах праці або на посадах і в професіях, які дають право на призначення пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років – з дати, яка слідує за датою звільнення з такої роботи;

2) при призначенні учаснику професійної пенсійної системи професійної пенсійної виплати – з дати, з якої призначено професійну пенсійну виплату;

3) у разі забезпечення оптимальних або допустимих умов праці на робочих місцях із шкідливими і важкими умовами праці, що повинно бути підтверджено результатами атестації робочих місць, – з дати видання наказу про результати проведення такої атестації;

4) у разі ліквідації підприємства, установи, організації – платника професійних пенсійних внесків.

8. Чи виплачуватиме роботодавець професійні пенсійні внески на користь особи, якій призначено професійну пенсійну виплату та яка повернулася до роботи з шкідливими умовами праці ?

У разі залучення до роботи в шкідливих і важких умовах праці або на посади і в професії, зайнятість на/в яких дає право на призначення пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років особи, яка отримує професійну пенсійну виплату, роботодавець виплачуватиме такій особі компенсаційну виплату до заробітної плати. Розмір такої компенсаційної виплати має бути, не меншим, ніж встановлений законом розмір професійних пенсійних внесків на користь осіб за професійним пенсійним планом відповідної категорії, визначеної в залежності від виконуваної особою роботи, за професією чи займаною посадою.

9. Чи сплачуватимуться обов'язкові професійні пенсійні внески за осіб, які працюють на відповідних посадах чи в професіях в бюджетних установах?

За осіб, які належать до переліку осіб, що охоплюються професійними пенсійними планами, та працюють в бюджетних установах, професійні пенсійні внески також будуть сплачуватись в обов'язковому порядку.

Професійні пенсійні внески на користь працівників бюджетних установ, які утримуються за рахунок коштів державного бюджету, сплачуватимуться відповідно до бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Бюджетні установи, які утримуються за рахунок місцевого бюджету, сплачуватимуть пенсійні внески на користь учасників професійної пенсійної системи за рахунок коштів місцевого бюджету та міжбюджетних трансфертів у порядку, встановленому законодавством.

10. Чи отримуватиме особа інформацію про суму коштів, перерахованих на її користь та облікованих на її індивідуальному професійному пенсійному рахунку?

Адміністратор недержавного пенсійного фонду буде зобов'язаний протягом трьох робочих днів надавати на письмову вимогу учасника професійної пенсійної системи один раз на рік безоплатно випуску з його індивідуального професійного пенсійного рахунку. У разі додаткового письмового запиту такої особи (друге та наступні звернення) адміністратор недержавного пенсійного фонду надаватиме таку інформацію додатково за плату. У випадку, коли така інформація необхідна особі для отримання професійної пенсійної виплати за рахунок пенсійних коштів, облікованих на її індивідуальному професійному пенсійному рахунку, в – інформація буде надаватись безкоштовно.

Адміністратор недержавного пенсійного фонду зобов'язаний буде письмово інформувати учасників професійної пенсійної системи про набуття ними права на професійну пенсійну виплату.

11. Що відбуватиметься з коштами, облікованими на індивідуальному професійному пенсійному рахунку учасника обов'язкової професійної пенсійної системи, якщо такий працівник звільниться з роботи та перейде працювати на інше підприємство?

У разі звільнення з підприємства учасника професійної пенсійної системи та зарахування його на роботу із особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці на інше підприємство, в установу чи організацію, де роботодавець є вкладником іншого недержавного пенсійного фонду, пенсійні кошти учасника професійної пенсійної системи будуть переведені до іншого недержавного пенсійного фонду, вкладником якого є роботодавець цього учасника професійної пенсійної системи.

У разі якщо за новим місцем роботи учасник професійної пенсійної системи не буде зайнятий на роботі, яка дає право на професійні пенсійні виплати, пенсійні активи, що обліковуються на індивідуальному професійному пенсійному рахунку такої особи, за її бажанням, можуть залишатися у пенсійному фонді за попереднім місцем роботи учасника професійної пенсійної системи.

12. Ким здійснюватиметься контроль за сплатою обов'язкових професійних пенсійних внесків?

Контроль за своєчасністю та повнотою сплати професійних пенсійних внесків здійснюватиме Державна адміністрація соціального страхування, яка буде створена в процесі формування системи збору та обліку єдиного соціального внеску (законопроект про систему збору та обліку єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування).

До функцій Державної адміністрації соціального страхування планується віднести збирання, оброблення та зберігання інформації з індивідуальних професійних пенсійних рахунків учасників недержавних пенсійних фондів, а також здійснення контролю за своєчасністю та повнотою сплати професійних пенсійних внесків платниками на основі договорів, укладених з адміністраторами недержавних пенсійних фондів в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.